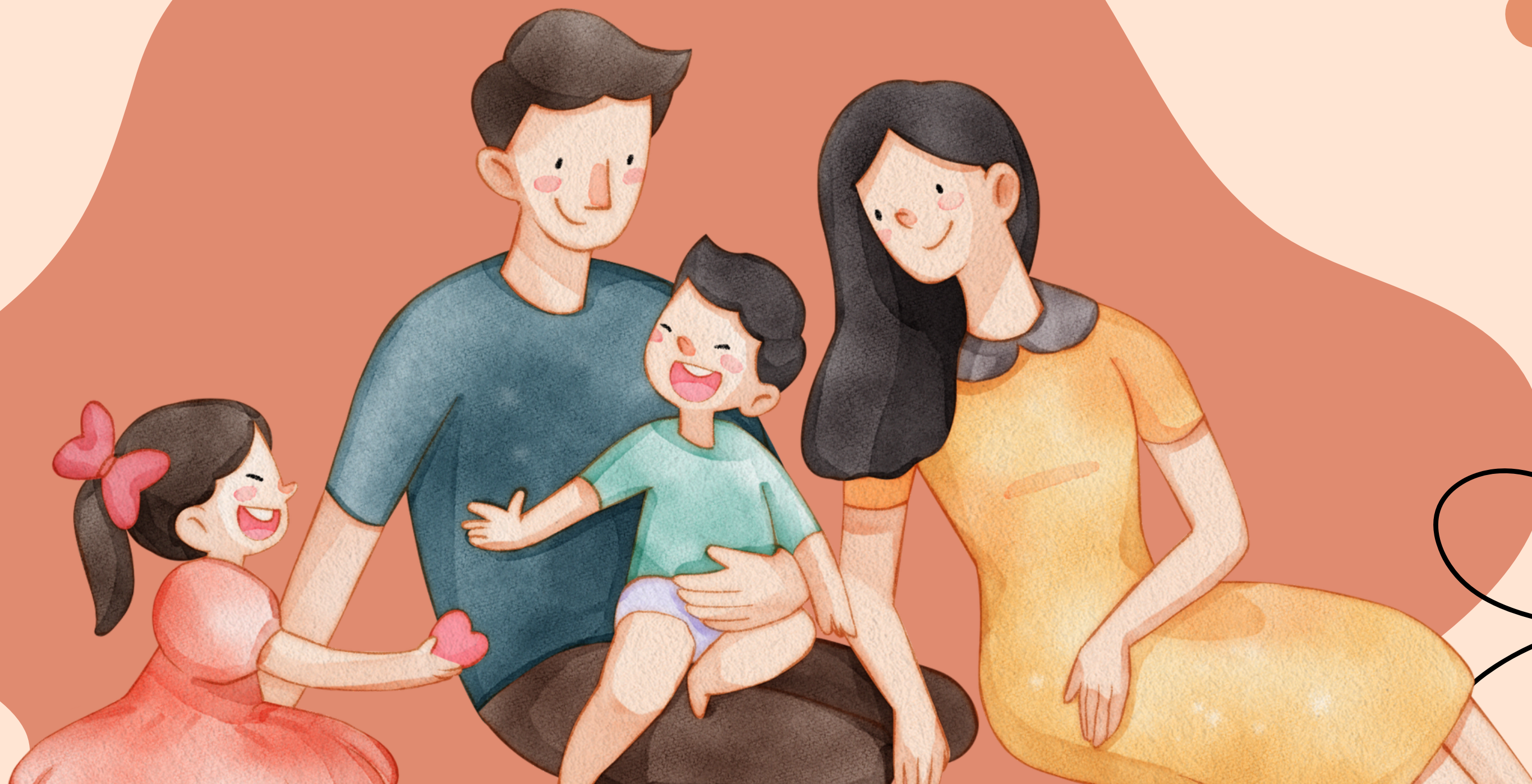

RODZIC W PRAWIE

NIEODPŁATNE USŁUGI
-POMOC PRAWNA
-PORADY OBYWATELSKIE
-MEDIACJA

pasieka
FUNDACJA
ROZWOJU I WSPARCIA

Prawa i obowiązki rodziców

**prawo do opieki nad
dzieckiem**

**prawo do wychowania
dziecka**

**prawo do kontaktu z
dzieckiem**

**prawo do reprezentacji
dziecka**

obowiązek alimentacyjny

obowiązek wychowania

obowiązek opieki zdrowotnej

obowiązek edukacyjny

Prawo do opieki nad dzieckiem

Prawo do opieki nad dzieckiem regulowane jest przez przepisy prawa pracy i ustawy o ubezpieczeniach społecznych. Pracownicy mają prawo do urlopu macierzyńskiego, który można rozpocząć przed przewidywaną datą porodu oraz do urlopu rodzicielskiego, który przysługuje zarówno matce, jak i ojcu dziecka.

Wymiar tych urlopów oraz zasady ich przyznawania i korzystania są ściśle określone w obowiązujących aktach prawnych, zapewniając pracownikom możliwość sprawowania opieki nad dzieckiem w pierwszych miesiącach życia.

Prawo do wychowania dziecka

Prawo do wychowania dziecka jest regulowane przez przepisy zawarte w Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym oraz w ustawach dotyczących świadczeń rodzinnych i ubezpieczeń społecznych. Ustawa o świadczeniach rodzinnych zapewnia rodzicom prawo do różnych form wsparcia, takich jak zasiłki wychowawcze czy urlopy rodzicielskie, które umożliwiają efektywną opiekę i wychowanie dziecka. Ponadto, Kodeks rodzinny i opiekuńczy definiuje prawa i obowiązki rodziców w zakresie wychowania, zapewniając odpowiednie warunki do rozwoju dziecka oraz jego ochrony.

Prawo do kontaktu z dzieckiem

Prawo do kontaktu z dzieckiem reguluje Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz ustawy o postępowaniu cywilnym. Zgodnie z tymi przepisami, każdy z rodziców ma prawo do utrzymywania regularnych i bezpiecznych kontaktów z dzieckiem, niezależnie od formy sprawowanej opieki.

Prawo to ma na celu zapewnienie dziecku stabilności emocjonalnej oraz utrzymanie więzi rodzinnych. W przypadku konfliktów dotyczących kontaktów, sąd rodzinny może ustalić szczegółowe zasady i harmonogram tych spotkań, mając na uwadze przede wszystkim dobro dziecka.

Prawo do reprezentacji dziecka

Prawo do reprezentacji dziecka jest regulowane przez Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz przepisy dotyczące postępowania cywilnego. Zgodnie z tymi przepisami, rodzice dziecka pełnią funkcję jego przedstawicieli ustawowych, co oznacza, że mają prawo i obowiązek podejmowania decyzji w jego imieniu w sprawach osobistych i majątkowych. W przypadku braku pełnej zdolności do czynności prawnych dziecka, to rodzice lub opiekunowie prawni odpowiadają za jego interesy, reprezentując je w sprawach prawnych, administracyjnych i cywilnych. Sąd rodzinny może wyznaczyć kuratora dla dziecka, jeśli jego interesy są w konflikcie z interesami rodziców.

Obowiązek alimentacyjny

Obowiązek alimentacyjny jest regulowany przez Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz ustawę o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Zgodnie z przepisami, rodzice są zobowiązani do zapewnienia swoim dzieciom środków na utrzymanie, edukację oraz inne potrzeby życiowe, aż do momentu, gdy dziecko stanie się samodzielne. Obowiązek ten dotyczy również sytuacji, gdy

rodzice są rozwiedzeni lub nie mieszkają z dzieckiem, a wysokość alimentów jest ustalana na podstawie potrzeb dziecka oraz możliwości finansowych zobowiązanego rodzica. W przypadku niewywiązywania się z obowiązku alimentacyjnego, osoba uprawniona może dochodzić swoich praw przed sądem rodzinnym, który może także orzec o egzekucji należnych alimentów.

Obowiązek wychowania

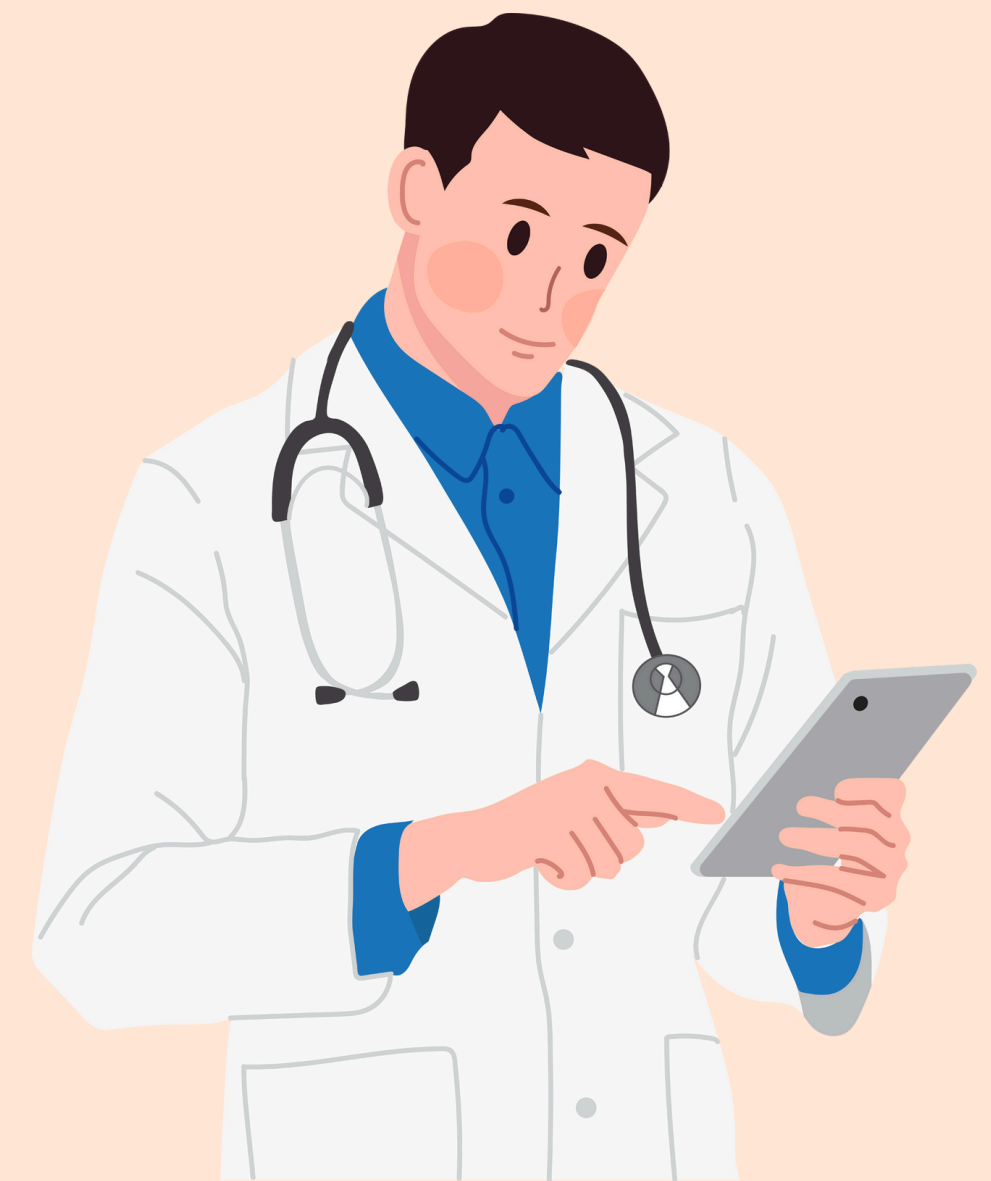
Obowiązek wychowania dziecka jest uregulowany w Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym oraz w ustawach dotyczących ochrony dzieci i rodzin. Przepisy te nakładają na rodziców obowiązek zapewnienia dziecku odpowiednich warunków do rozwoju, wychowania oraz edukacji. Rodzice mają obowiązek kierować się dobrem dziecka, zapewniając mu stabilność emocjonalną, wychowanie w duchu wartości moralnych oraz przygotowanie do życia w społeczeństwie. W przypadku niewywiązywania się z tych obowiązków, sąd rodzinny może interweniować, wprowadzając odpowiednie środki ochrony dziecka, takie jak nadzór kuratora lub nawet umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej.

Obowiązek opieki zdrowotnej

Obowiązek zapewnienia opieki zdrowotnej dziecku jest regulowany przez ustawę o ochronie zdrowia oraz przepisy dotyczące ubezpieczeń zdrowotnych. Zgodnie z tymi aktami prawnymi, rodzice lub opiekunowie prawni mają obowiązek zapewnienia dziecku dostępu do niezbędnej opieki medycznej, w tym regularnych badań, szczepień oraz leczenia chorób.

Obowiązek ten obejmuje zarówno profilaktykę, jak i leczenie, a rodzice są zobowiązani do korzystania z publicznych lub prywatnych usług medycznych w ramach dostępnych ubezpieczeń zdrowotnych. W przypadku niewywiązywania się z tych obowiązków, organy ochrony zdrowia mogą podejmować działania mające na celu zapewnienie dziecku odpowiedniej opieki, a sąd rodzinny może interweniować w przypadku poważnych zaniedbań.

Obowiązek edukacyjny

Obowiązek edukacyjny jest regulowany przez ustawę Prawo oświatowe oraz Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Przepisy te nakładają na rodziców lub opiekunów prawnych obowiązek zapewnienia dziecku edukacji, która rozpoczyna się z chwilą ukończenia przez dziecko 7 lat i trwa do ukończenia 18 roku życia. Rodzice muszą zadbać o regularne uczęszczanie dziecka do szkoły podstawowej oraz kontynuowanie nauki w szkole średniej lub innej placówce edukacyjnej. W przypadku zaniedbania tego obowiązku, organy administracji oświatowej mogą nałożyć na rodziców kary administracyjne, a sąd rodzinny może interweniować, podejmując odpowiednie środki prawne, aby zapewnić dziecku dostęp do edukacji.

Uprawnienia związane z rodzicielstwem

urlop macierzyński

urlop adopcyjny

urlop rodzicielski

urlop ojcowski

urlop wychowawczy

elastyczna organizacja
pracy

Urlop macierzyński

Urlop macierzyński jest obowiązkowym urlopem, który przysługuje każdej pracownicy, która urodziła dziecko bez względu na rodzaj umowy o pracę, na podstawie której jest zatrudniona.

Długość urlopu macierzyńskiego zależy od liczby dzieci urodzonych przy jednym porodzie i wynosi:

- 20 tygodni - w przypadku urodzenia jednego dziecka przy jednym porodzie,
- 31 tygodni - w przypadku urodzenia dwojga dzieci przy jednym porodzie,
- 33 tygodni - w przypadku urodzenia trojga dzieci przy jednym porodzie,
- 35 tygodni - w przypadku urodzenia czworga dzieci przy jednym porodzie,
- 37 tygodni - w przypadku urodzenia pięciorga i więcej dzieci przy jednym porodzie.

Przed planowaną datą porodu pracownica ma prawo do wykorzystania maksymalnie 6 tygodni urlopu macierzyńskiego.

Urlop rodzicielski

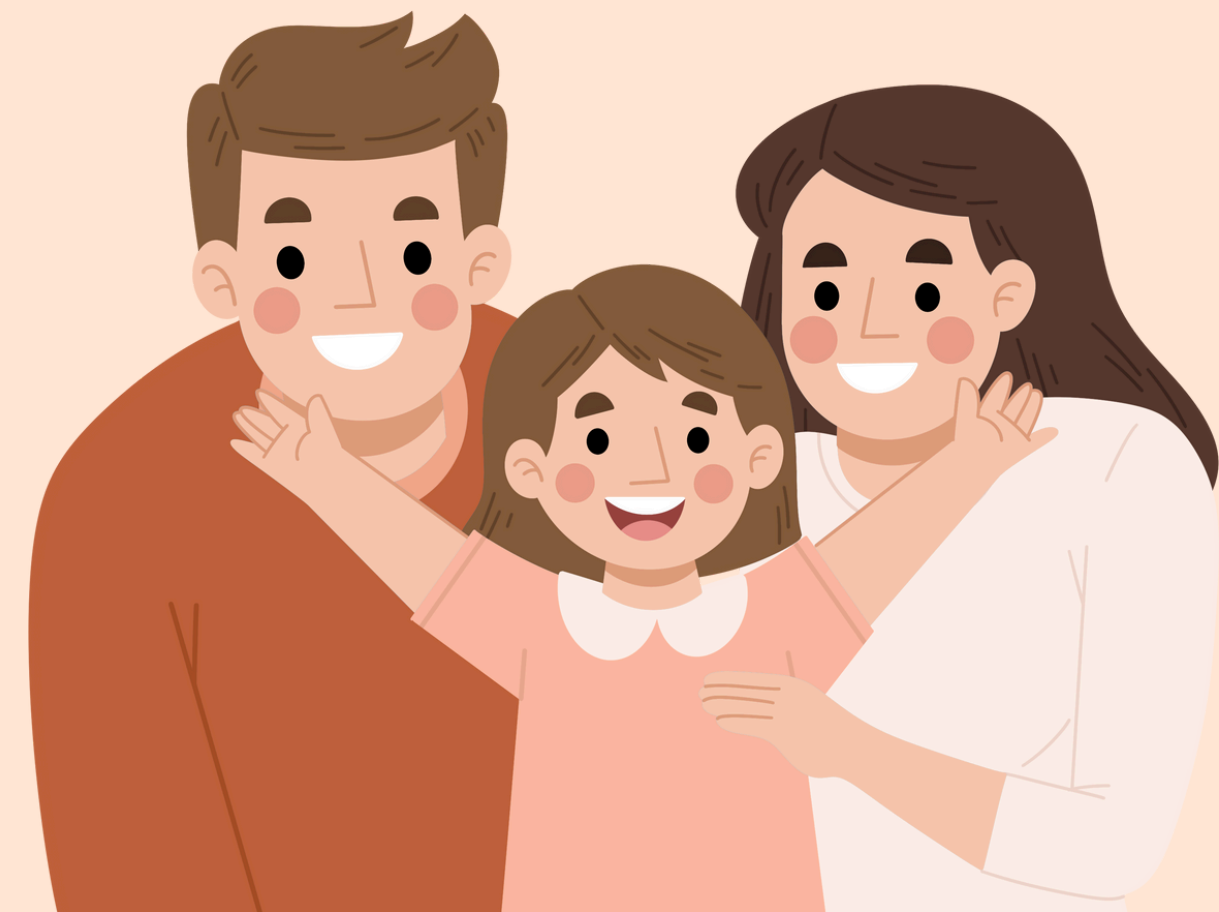
Rodzice dziecka (pracownicy) mają prawo do urlopu rodzicielskiego w celu sprawowania opieki nad dzieckiem, w wymiarze:

- 41 tygodni – w przypadku, urodzenia jednego dziecka przy jednym porodzie;
- 43 tygodni – w przypadku porodu mnogiego.

Rodzice dziecka (pracownicy) posiadającego zaświadczenie, o którym mowa w art. 4 ust. 3 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, mają prawo do urlopu rodzicielskiego w celu sprawowania opieki nad tym dzieckiem w wymiarze do:

- 65 tygodni – w przypadku, urodzenia jednego dziecka przy jednym porodzie;
- 67 tygodni – w przypadku porodu mnogiego.

Urlop rodzicielski w tym wymiarze przysługuje łącznie obojgu rodzicom dziecka oraz mogą korzystać jednocześnie z tej formy urlopu.

Urlop wychowawczy

Urlop wychowawczy w celu sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem przysługuje pracownikowi, który jest zatrudniony przez co najmniej 6 miesięcy. Do tego okresu wliczane są również wcześniejsze okresy zatrudnienia.

Z urlopu wychowawczego mogą skorzystać zarówno matka, jak i ojciec, pod warunkiem że oboje są zatrudnieni.

Okres urlopu wychowawczego, po jego zakończeniu, jest wliczany do stażu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze.

Wymiar urlopu wychowawczego to maksymalnie 36 miesięcy. W ramach 36-miesięcznego okresu urlopu wychowawczego, jeden miesiąc musi być wykorzystany wyłącznie przez drugiego rodzica, a prawa tego nie można przenieść na drugiego z rodziców lub opiekunów dziecka.

Urlop adopcyjny

Urlop na warunkach urlopu macierzyńskiego (adopcyjny) przysługuje pracownikowi, który:

- przyjął dziecko na wychowanie jako rodzina zastępcza, z wyjątkiem zawodowej rodziny zastępczej;
- przyjął dziecko na wychowanie i złożył w sądzie opiekuńczym wniosek o wszczęcie postępowania adopcyjnego.

Urlop adopcyjny przyznawany jest na pisemny wniosek pracownika, który można złożyć w formie papierowej lub elektronicznej, w terminie 7 dni od przyjęcia dziecka na wychowanie jako rodzina zastępcza lub od złożenia wniosku do sądu opiekuńczego o wszczęcie postępowania adopcyjnego.

Z tego urlopu mogą korzystać zarówno przyszły adopcyjny ojciec, jak i adopcyjna matka, a także ojciec i matka będący rodziną zastępczą, którzy przyjęli dziecko na wychowanie. Przepisy Kodeksu pracy nie pozwalają jednak na jednoczesne korzystanie z urlopu adopcyjnego przez oboje przyszłych rodziców adopcyjnych lub rodziców zastępczych.

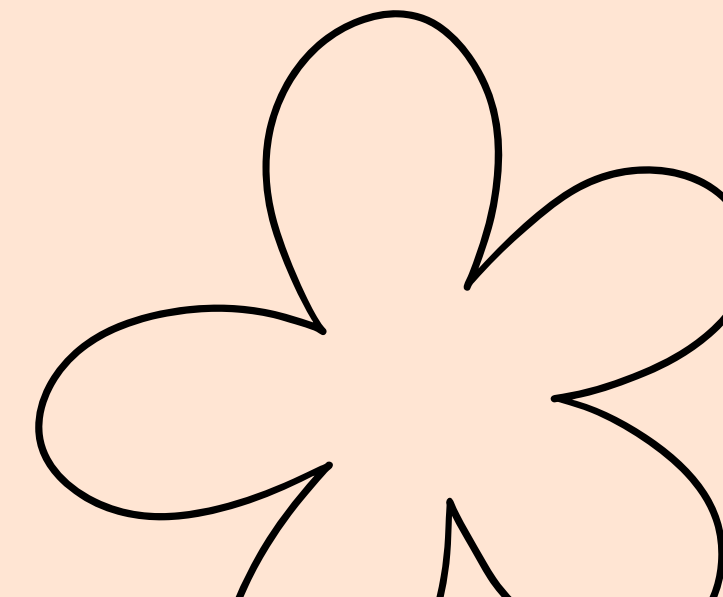
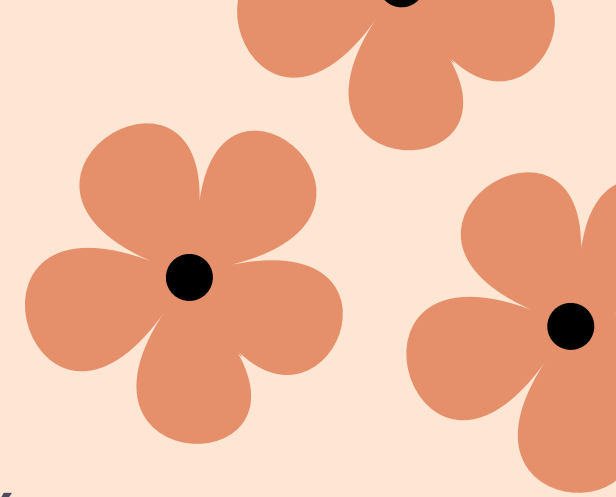
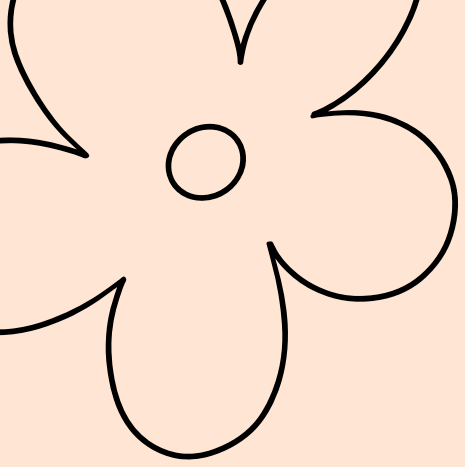

Urlop ojcowski

Prawo do urlopu ojcowskiego jest niezależnym i wyłącznym prawem ojca, które przysługuje bez względu na uprawnienia matki dziecka. Ojciec ma prawo do tego urlopu nawet wtedy, gdy matka nie jest zatrudniona i nie korzysta z urlopów związanych z narodzinami dziecka.

Ojciec wychowujący dziecko ma prawo do urlopu ojcowskiego w wymiarze do 2 tygodni. Urlop ten można wykorzystać:

- do ukończenia przez dziecko 12 miesiąca życia;
- do upływu 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się postanowienia orzekającego przysposobienie dziecka i nie dłużej niż do ukończenia przez dziecko 14. roku życia.

Elastyczna organizacja pracy

Elastyczna organizacja pracy umożliwia pracownikowi dostosowanie pracy do osobistych potrzeb. Może to obejmować pracę zdalną, elastyczne godziny pracy (np. ruchomy czas pracy lub indywidualny harmonogram) oraz pracę w niepełnym wymiarze czasu pracy.

Pracownik opiekujący się dzieckiem do 8. roku życia może złożyć papierowy lub elektroniczny wniosek o elastyczną organizację pracy. Wniosek powinien być złożony co najmniej 21 dni przed planowanym rozpoczęciem korzystania z elastycznych form pracy.

Bibliografia

- https://europa.eu/youreurope/citizens/family/children/parental-responsibility/index_pl.htm
- <https://www.gov.pl/web/nauka/prawa-rodzicow>
- <https://www.gov.pl/web/rodzina/urlop-macierzynski>
- <https://www.gov.pl/web/rodzina/urlop-rodzicielski>
- <https://www.gov.pl/web/rodzina/urlop-wychowawczy>
- <https://www.gov.pl/web/rodzina/urlop-adopcyjny>
- <https://www.gov.pl/web/rodzina/urlop-ojcowski>
- <https://www.gov.pl/web/rodzina/elastyczna-organizacja-pracy>

